

COOPERATION
INNOVATION
TECHNOLOGY
TRANSFER

Ján Kutan

Predseda Správnej rady

Bratislava, Hotel Saffron, 24.10.2023

Obsah prednášky

1. Ciele dnešnej prednášky
2. Etapy financovania podnikania
3. Zopár odpovedí na správne otázky
4. Prehľad fondov (nielen) rozvojového kapitálu na Slovensku
5. Projekty rozvojového kapitálu, ktoré určite poznáte
6. Predstavenie SLOVCA
7. Štatistiky

Ciele dnešnej prednášky

1. Uvedenie do problematiky
2. Etapy financovania podnikania
3. Predstavenie slovenského ekosystému
4. Získať univerzálny materiál na prehľad o situácii (túto prezentáciu)

Etapy financovania podnikania

1. Investícia vlastného času
2. FF (Friends and family)
3. Crowdfunding alebo Pre-sale
4. Angel investor
5. Rozvojový kapitál
6. Investície strategického investora

1.

Investícia vlastného času

Investícia vlastného času a času spoluzakladateľov, ktorí bez nároku na mzdu a len za podiel na firme a jej nejasnú budúcnosť rozvíjajú jej produkt, brand alebo stratégiu.

Pri technologických firmách, ktoré rozvíjajú **digitálny produkt alebo software** a nemusí sa investovať do hmotnej výroby alebo investovať do skladu, je časté, že iný druh externého financovania spoločnosť potrebovať ani nebude a financovať ju bude predaj jej digitálneho riešenia.

2.

FF (Friends and Family)

Finančná podpora z najbližšieho okruhu ľudí zakladateľa firmy. Pri financiách od rodiny sa najčastejšie jedná o neformálnu pôžičku na rozbehnutie podnikania pri veľmi výhodných podmienkach.

Dôležité pri financovaní od rodiny a priateľov je to, aby boli na začiatku jasne špecifikované podmienky a riziká investície, aby nedošlo k rozvratu vzťahov v prípade, že sa podnik nevyvíja správnym smerom.

3.

Crowdfunding anebo Pre-sale

Získanie financií s pomocou crowdfundingu alebo pre-sale (predpredajovej) kampane využívajú hlavne podniky, ktoré predávajú hmotný produkt. Je to efektívna cesta ako sa dostať jednak ku širokej báze prvotných zákazníkov a vytvoriť okolo svojej značky komunitu ale hlavne sa s pomocou crowdfundingu alebo predpredaja dá vyriešiť skladové riziko. Podnik vie vyzbierať peniaze od zákazníkov na vývoj alebo nákup produktu, ktorý im následne dodá. Na základe záujmu o produkt v predpredaji sa dá taktiež verifikovať či je o neho na trhu záujem ešte pred tým ako sa do výroby vo veľkom investuje. Častokrát sa v tejto fáze zisťuje, že produkt by mal byť v niektorých aspektoch zmenený aby vyhovoval čo najširšej báze zákazníkov.

4.

Anjelský investor

Anjelský investor je obvykle úspešný podnikateľ, ktorý má prebytočný kapitál a investuje ho do potenciálnych projektov v začiatkoch. Je to typ sofistického investora, ktorý na rozdiel od investorov z kruhu priateľov alebo rodiny určí presné podmienky za akých je ochotný investovať – jedná sa hlavne o otázku ocenenia celej spoločnosti a teda za koľko peňazí odkúpi aký veľký podiel na spoločnosti. Je veľmi dôležité, aby si zakladateľ vybral správneho anjelského investora – teda osobu, ktorá môže zakladateľovi so svojimi skúsenosťami a kontaktmi pomôcť posunúť business na vyšší level. Zakladatelia by sa mali vyvarovať investorom, ktorí chcú za relatívne nízku investíciu kúpiť podiel vyšší ako 40 alebo 50 percent. V takomto prípade je totiž komplikované, aby si zakladateľ udržal kontrolu nad firmou a zároveň mohol nájsť ďalšieho investora, ktorý by v druhom kole financovania firmu za podiel finančne podporil. Pri podmienkach investícií sú rovnako dôležitá ako valuácia aj ostatné podmienky, ktoré je potrebné prejednať s expertmi.

5.

Rozvojový kapitál (1/2)

Venture capital fondy alebo fondy rozvojového kapitálu sú **sofistikované investičné subjekty**, ktoré obvykle investovali do viacerých firiem a držia takto portfólio rôznych spoločností. **Manažér takýchto fondov spravuje peniaze od viacerých investorov vo výške niekoľko miliónov Eur** a na základe tejto veľkosti venture capital fondy obvykle neinvestujú menej ako 100 alebo 200 tisíc Eur v rámci jednej transakcie. Rozvojový kapitál si vyberá **spoločnosti, kde je veľký predpoklad na vysoký rast v budúcnosti, často to sú digitálne firmy a inovatívne riešenia**. Pri záujme o investíciu od venture capital fondu sa treba dobre pripraviť, pokiaľ je za potreby mať stanovený uveriteľný business plán do budúcnosti, vyriešené všetky právne a daňové záležitosti, ktoré by v rámci due diligence procese mohli transakciu oddialiť, no hlavne treba mať team, ktorý vie spoločnosť dlhodobo viesť a dosiahnuť stanovený business plán.

5.

Rozvojový kapitál (2/2)

V posledných rokoch firmy získavajú financovanie aj od takzvaných **equity crowdfundingových platforiem**. Ide o platformu kde sa spojí viacej malých amatérskych investorov, ktorí sa môžu už za minimálnu investíciu okolo 2000 Eur - 5000 Eur stať spolumajiteľom. Obvykle sa takto investorov nazbiera viacej aby sa vygenerovala výška investície v desiatkach až stovkách tisíc Eur a prevádzkovateľ platformy, podobne ako venture capital fond, zrealizuje proces due diligence, aby jednotliví investori mali informáciu o stave podniku ešte pred investíciou. Equity crowdfundingové platformy poskytujú aj obyčajným ľuďom možnosť získať podiel vo firmách, kde podiely získavali prevažne veľkí hráči rôznych venture capital fondov.

6.

Investície strategického investora

V **ranných fázach** businessu môže firmu finančne podporiť i takzvaný strategický investor. Je to investor, ktorému nejde primárne o zisk ale môže to byť firma, ktorá podniká v rovnakom segmente alebo je dokonca priamou konkurenciou. Často sa stáva, že do start-upov vstupujú korporátne firmy väčšej veľkosti, aby si svoju investíciu dokúpili expertízu v nejakom odvetví, ktorému start-up dobre rozumie, alebo rozšíri svoju geografickú pôsobnosť alebo produktové portfólio. Stáva sa taktiež, že **priamy konkurent kúpi minoritný podiel v menšej konkurenčnej firme v jej rannej fáze**, aby v prípade jej úspechu mala predkupné právo na ďalšie podiely a udržal si tak neohrozenú pozíciu na trhu.

Zopár správnych odpovedí na otázky

1. Čo je to rozvojový / rizikový / venture kapitál?
2. Aký je rozdiel medzi pôžičkou/úverom a alternatívnym financovaním podnikov?
3. Dá sa povedať aký je najlepší spôsob pre malé a stredné podniky, ako rozbeh svojho podniku zafinancovať?
4. V akom spôsobe sú najmenšie a v akom najväčšie riziká? (aké sú konkrétne tie riziká?)
5. V prípade angel investora - kde takého investora môžu podnikatelia hľadať? Ako ho najlepšie osloviť? Na čo si dať pozor? Ako sa pripraviť na tento typ investície?
6. V prípade rozvojových fondov - kde takéto fondy môžu podnikatelia hľadať? Ako ich najlepšie osloviť? Na čo si dať pozor? Ako sa pripraviť na tento typ investície?

Zopár správnych odpovedí na otázky

1.

Čo je to rozvojový / rizikový / venture kapitál? (1/2)

Rizikový kapitál predstavuje financovanie podnikov **formou navýšenia ich vlastného kapitálu**. Nejde však len o jednorazové poskytnutie financií, ale o dlhoročný proces spolužitia podnikateľského subjektu s investorom, ktorý všestranne napomáha rozvoju podniku a pravidelne monitoruje aktuálnu situáciu v podniku. Na rozdiel od úveru sa investor stáva spoluvlastníkom s právom veta v dôležitých rozhodnutiach.

Nejde o vyplatenie doterajšieho spoločníka (majiteľa)

Zopár správnych odpovedí na otázky

1.

Čo je to rozvojový / rizikový / venture kapitál? (2/2)

Charakteristika niektorých investičných štádií podniku:

- a) Seed (predštartovné, počiatkové financovanie)
- b) Start-up (štartovacie financovanie)
- c) Financovanie začiatkového rozvoja (early stage expansion capital)
- d) Rozvojové financovanie (expansion capital)
- e) Financovanie akvizícií (acquisition capital)
- f) Prefinancovanie dlhov (debt replacement)
- g) Záchranný kapitál (rescue capital)

Zopár správnych odpovedí na otázky

2.

Aký je rozdiel medzi pôžičkou a rozvojovým kapitálom?

Úver:

- a) úroky
- b) pravidelné splátky
- c) nezujem o kondíciu – sledovanie splácania
- d) neexistencia nepeňažnej pridanej hodnoty
- e) javí sa ako záväzok

Kapitál:

- a) manželstvo s očakávaným rozvodom (vstup do spoločnosti)
- b) nesplácanie splátok
- c) mentorovanie a nepeňažná pridaná hodnota
- d) javí sa ako vlastný kapitál

Zopár správnych odpovedí na otázky

3.

Dá sa povedať aký je najlepší spôsob pre malé a stredné podniky, ako rozbeh svojho podniku zafinancovať?

Odpoveď na túto otázku závisí od typu podnikania a profitability založenej firmy. Niektoré projekty si vyžadujú veľké investície alebo čas kým začnú byť profitabilné.

Pri takomto prípade je obdržanie bankového úveru od banky veľmi nepravdepodobné, pretože firma nemá z čoho splácať. Obecne sa dá povedať, že pokiaľ si štart podniku nevyžaduje veľkú investíciu, najvhodnejším zdrojom sú buď zdroje od rodiny a kamarátov, alebo od podnikateľského anjela.

4.

V akom spôsobe sú najmenšie a v akom najväčšie riziká?

Riziká pri založení businessu sú často nesprávne odhadnutie trhu a záujmu zákazníkov o produkt, teda že neexistuje produkt-market fit, čo firme vytvorí veľké náklady na vylepšení produktu podľa očakávania zákazníkov. Veľmi dôležitou a podceňovanou témou je taktiež rozdelenie podielov vo firme medzi zakladateľmi businessu. Pokiaľ firma negeneruje dostatok zisku aby si mohla dovoliť plnohodnotne zaplatiť ďalšieho potrebného zamestnanca, ku príkladu hlavného programátora, ktorý pomôže vytvoriť digitálny produkt, môže firma ponúknuť miesto mzdy podiel na firme. Je ale veľmi dôležité rozmyslieť si koľko a poskytnúť podiel nielen pre zamestnancov alebo spoluzakladatelia, ktorí sedia k firemnej kultúre a plánujú ostať dlhodobo. Ďalším podceňovaným rizikom je, že proces hľadania a získavania externého financovania, tzv. fundraising, je časovo náročné. Stáva sa že pri fundraisingu kvôli nedostatku času rozvoj businessu niekedy stagnuje.

Zopár správnych odpovedí na otázky

5.

V prípade anjelského investora - kde takého investora môžu podnikatelia hľadať? Ako ho najlepšie osloviť? Na čo si dať pozor? Ako sa pripraviť na tento typ investície?

Formálne zoskupenia anjelských investorov neexistuje, preto podnikatelia takéhoto investora hľadajú skrze svoje známosti a vo svojom okolí. V prípade, že nejaký investor má záujem o investíciu, je potrebné vytvoriť business plán, ktorý taktiež stanoví približnú valuáciu firmy. Dôležité je nepredať investorovi nadpolovičný podiel vo firme aby si zakladateľ udržal rozhodovacie práva, aby pre neho bolo motivujúce vo firme naďalej zotrvala taktiež aby do firmy mohol vstúpiť neskôr ďalší investor s potrebným kapitálom na rozvoj. Zmluva o prevode obchodného podielu medzi investorom a vlastníkom podniku má ale mnoho iných aspektov okrem výšky investície za určitú výšku podielu a preto je potrebné mať na svojej strane stranu právnu asistenciu.

Zopár správnych odpovedí na otázky

6.

V prípade rozvojových fondov - kde takéto fondy môžu podnikatelia hľadať? Ako ich najlepšie osloviť? Na čo si dať pozor? Ako sa pripraviť na tento typ investície?

Venture kapitálové fondy sú vhodné pre firmy, u ktorých je možné, že ich rast bude v najbližších rokoch veľmi vysoký. Lokálnych VC fondov nie je mnoho a sú zoskupené v CVCA alebo SLOVCA (Czech/Slovak venture capital and private equity association). Najvhodnejšie oslovenie VC fondov je určite cez niekoho, kto tam už kontakt má. VC fondy majú vlastnú kontaktnú emailovú adresu, pre zaslanie popisu businessu a business plánu, cez osobné odporúčenie sa ale môže šanca na úspech zvýšiť. Pri stretnutí s VC fondom je potrebné dobre sa pripraviť na prezentáciu businessu, takzvaný investorský „pitch“. Pripravte sa, že bude váš business preskúmaný z každej strany, je potrebné poznať všetky čísla, jak finančné tak zákaznicke. Firma prejde due diligence procesom, kde se **zistia všetky daňové, finanční a právne rizika firmy**. Tieto otázky teda treba mať pred stretnutím s VC fondom vyriešené a znovu je potreba mať na svojej strane právnu asistenciu kvôli Termsheetu investícii a Shareholder purchase agreementu – zmluvu o prevodu obchodného podielu.

Prehľad fondov (nielen) rozvojového kapitálu na Slovensku

Enterprise Investors

SANDBERG

IPM

ESPIRA
— I N V E S T M E N T S —

**Vision
Ventures**

Prehľad fondov (nielen) rozvojového kapitálu V Čechách

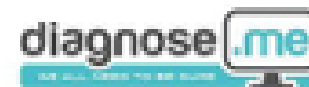
Projekty rozvojového kapitálu, ktoré určite poznáte

Agent Balance

ASSECO

eyerim®

Gruveo

INHIRO

LIMEWOOD

meet'n'learn

SEAK

VECTARY

SHORTLIST

CVCA&SLOVCA Awards 2023

- FINALISTI V KATEGÓRII PE DEAL – SLOVENSKO:

Gevorkyan (Limerock, Versute)

Green Fox Academy (Sandberg Capital)

MTBiker (Eterus Capital)

MTBIKER

- FINALISTI V KATEGÓRII VC DEAL – SLOVENSKO:

Assetario (Credo Ventures)

Minit (Microsoft)

Powerful Medical (VFF, Crowdberry)

minit

POWERFUL MEDICAL

- **Slovenská asociácia private equity a rozvojového kapitálu (SLOVCA)** je záujmové združenie private equity investorov a iných právnických osôb aktívnych v sektore súkromných investícií na Slovensku
- V záujme členov **SLOVCA** je rozvoj priaznivého investičného prostredia, zjednodušenie procesu získania financovania a zvyšovanie počtu investícií a finančnej podpory podnikania na Slovensku
- **SLOVCA** je unikátnou platformou pre zastupovanie spoločných záujmov investorov private equity a rozvojového kapitálu
- **SLOVCA** je členom Európskej asociácie private equity a rozvojového kapitálu (**Invest Europe**)

Ciele SLOVCA

1. Zvyšovanie povedomia o možnostiach alternatívneho financovania pomocou poskytovania rozvojového kapitálu na Slovensku
2. Presadzovanie záujmov členov asociácie SLOVCA
3. Pomoc podnikateľom získať financovanie pre rozvoj svojho podnikateľského plánu
4. Networking – kooperácia medzi členmi asociácie pri investíciách, sprostredkovanie kontaktov a prístup ku členom združenia pre tretie strany

1. Promovanie rozvojového kapitálu - Private equity / Venture capital

- Medzi podnikateľmi
- Medzi manažérmi
- Medzi inými finančnými inštitúciami (napr. komerčné banky, za účelom prepojenia bankových zdrojov s dodatočným kapitálom)

2. Legislatívne a daňové prostredie podporujúce investície rozvojového kapitálu

- Vymožiteľnosť práva
- Priblíženie slovenských daňových zákonov pre investorov / akcionárov k najlepším v EU
 - Oslobodenie ziskov z kapitálových výnosov pre akcionárov a pre manažérske opčné programy
 - Možnosť výberu konkrétneho daňového modelu – daň z dividend vs. daň z kapitálových výnosov
 - Daňová uznateľnosť nákladov na manažment fondu, štruktúry a pre manažérske opčné programy
 - Investičné stimuly – zahraniční verzus domáci podnikatelia
- Vytvorenie novej časti daňovej a firemnej legislatívy pre fondy rozvojového kapitálu, ktorá by umožňovala vytvárať investičné štruktúry domicilované v SR

3. Školstvo a vzdelávanie

- Potreba zvýšenia počtu kvalitných a kvalifikovaných ľudí (napr. obzvlášť kritická situácia je v technických a „vzdelanostne náročnejších“ odvetviach)

Podujatia (spolu) organizované SLOVCA

- CATCHING THE INVESTOR
- SLOVCA & CVCA AWARDS
- SLOVAKIATECH
- FLAGSHIP EVENT

Priority Legal & Tax Committee

- Rule of Law Iniciatíva
- Vynútiteľnosť práva (arbitráž ako alternatíva súdnemu konaniu)
- Modelové právne dokumenty (Term Sheet, Stanovy, Akcionárska zmluva)
- ESOP (Employee Stock Ownership Plan)

Riadni Členovia – 1/3

Enterprise Investors

Riadni členovia – 2/3

SANDBERG

- VENTURE
- TO FUTURE
- FUND

IPM

**Vision
Ventures**

ESPIRA
— I N V E S T M E N T S —

Pridružení členovia 1/3

ALLEN & OVERY

TaylorWessing

CMS
law·tax·future

V4 Legal

ČECHOVÁ & PARTNERS
advokáti attorneys

Pridružení členovia 2/3

M3 PARTNERS

DCA

PFCEU
VALUE & TRUST

Noerr

- SLOVAK
 - INVESTMENT
 - HOLDING
- SZRB GROUP

BARGER
PREKOP
ATTORNEYS

HIGH
GATE
LAW & TAX

HKV
LAW
FIRM

AON

mazars

MCL ADVOKÁTSKA
KANCELÁRIA

大成 DENTONS

 ČSOB

 bolder

wezeo

Partnerskí členovia

CENTRUM
SPOLOČENSKÝCH
A PSYCHOLOGICKÝCH VIED

Slovenská
Franchisingová
Asociácia

*Združenie mladých
podnikateľov Slovenska*

JA Slovensko

Člen skupiny JA Worldwide

SLOVCA je členom

Členovia Správnej rady

Ján Kutan
predseda Správnej rady

Boris Kostík
podpredseda Správnej rady

Radoslav Tausinger
člen Správnej rady

Matej Říha
člen Správnej rady

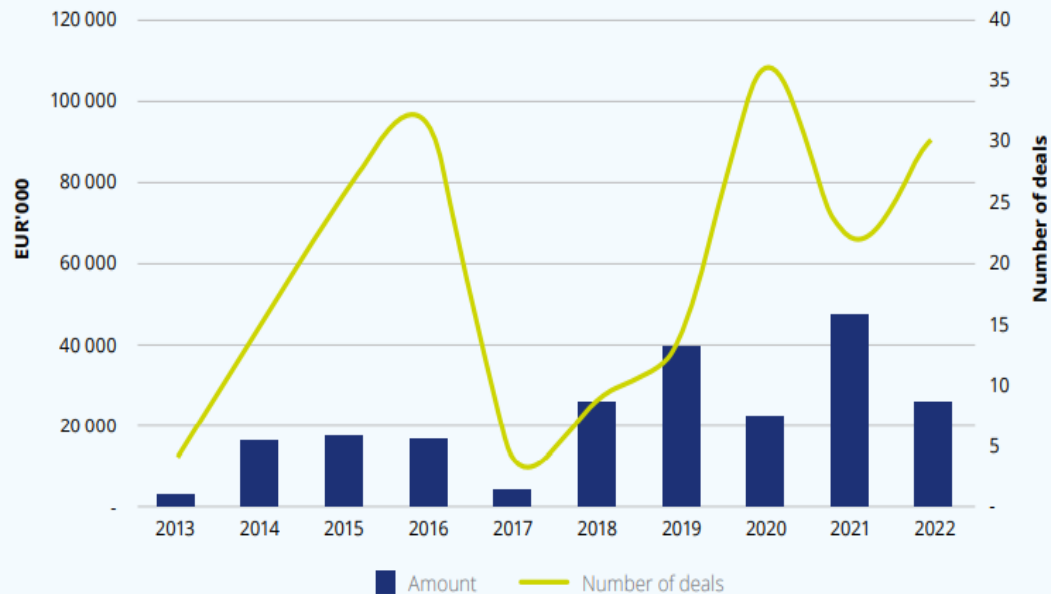
Martin Chocholáček
člen Správnej rady

Vývoj PE&VC na Slovensku

View from Slovakia

Investment value drops but the number of deals increases

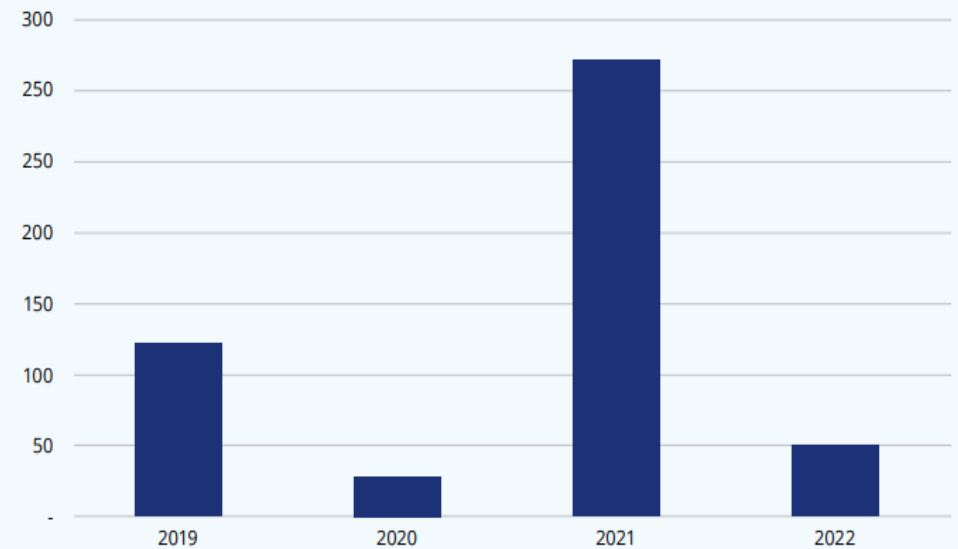
Total Investments - Market Statistics

View from Slovakia

Fundraising drops considerably

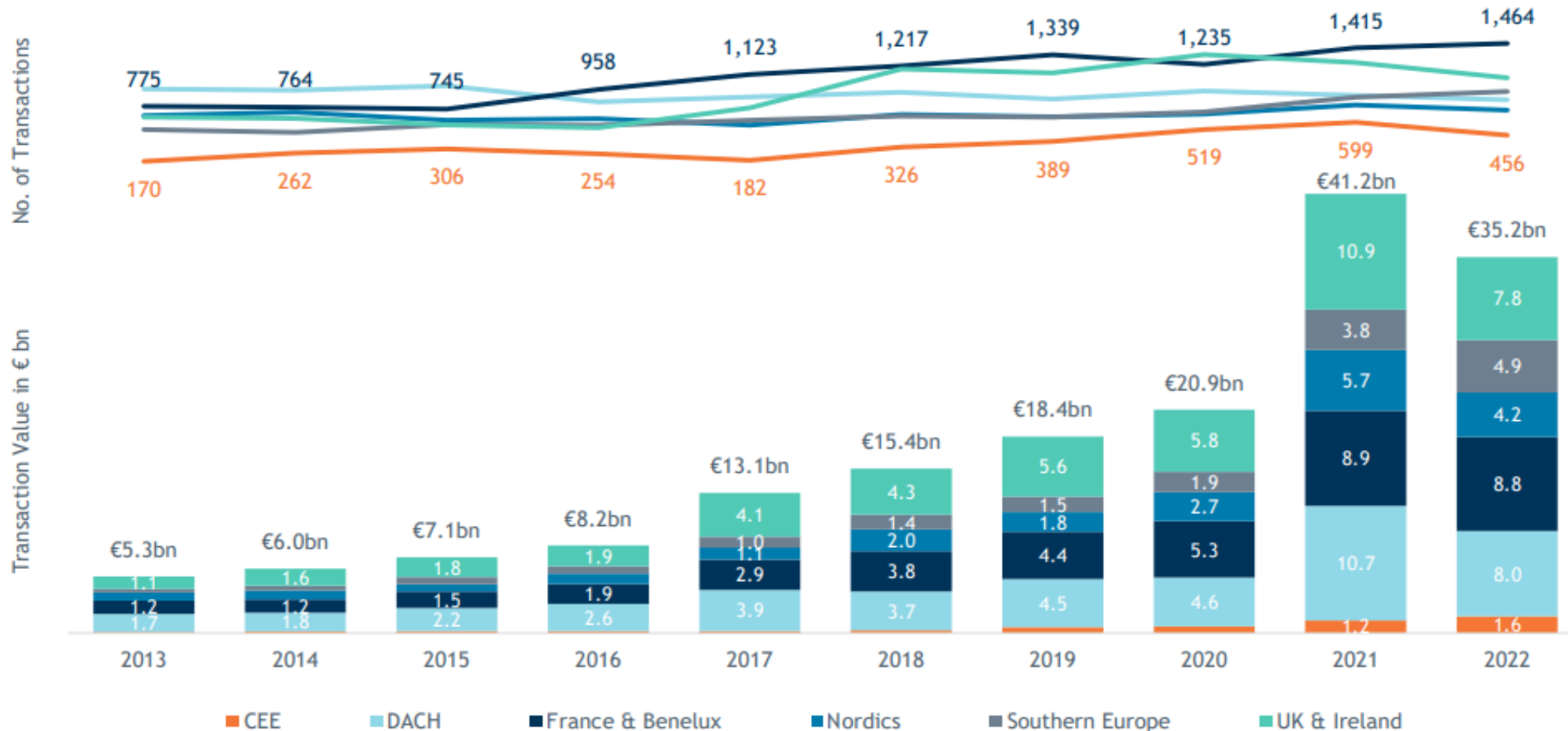
Total Fundraising (EURm)

Vývoj VC transakcií naprieč Európou

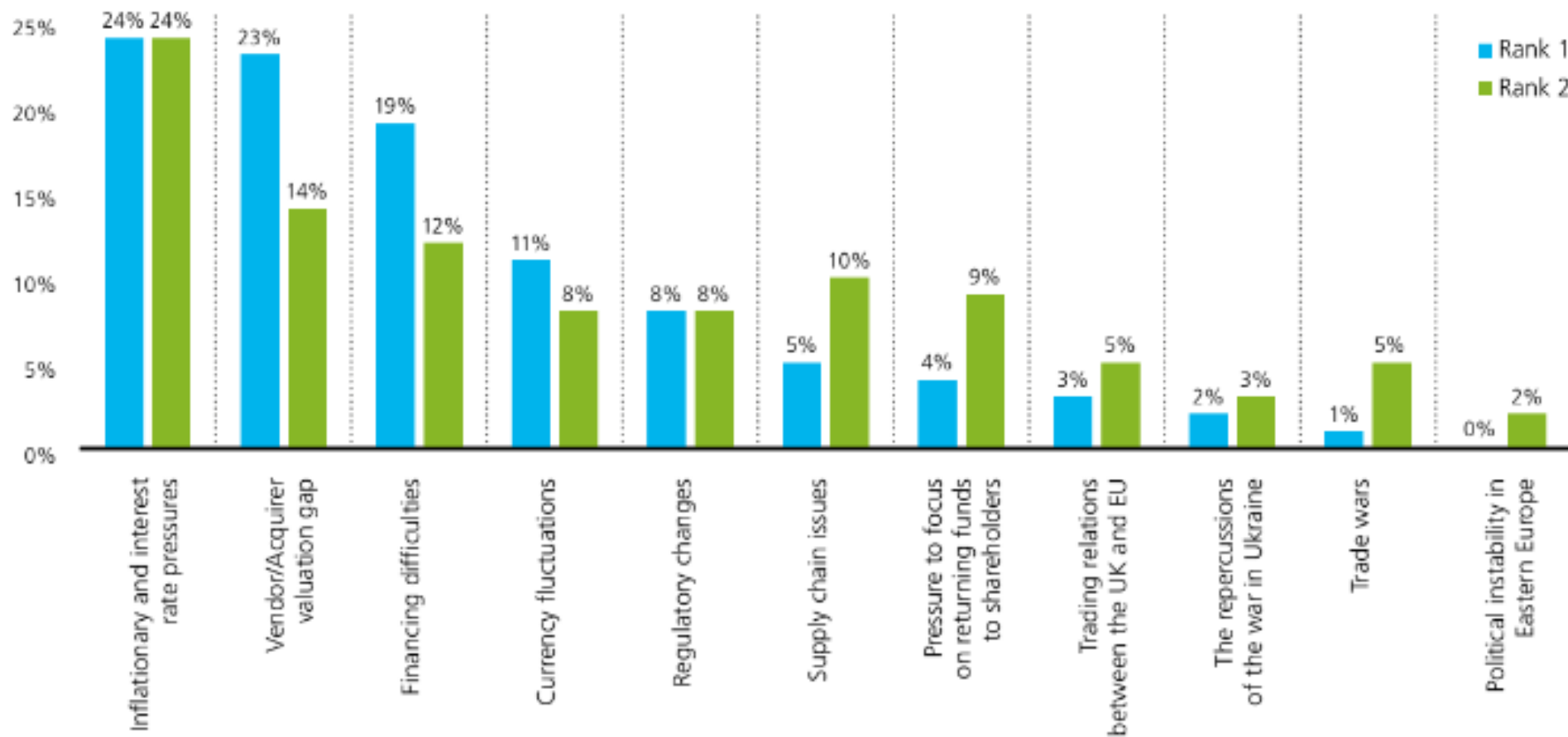
Venture Capital - Transaction value by region of portfolio company

2013-2022 - Market statistics - Amount & number of transactions

Potenciálne bariéry M&A transakcií

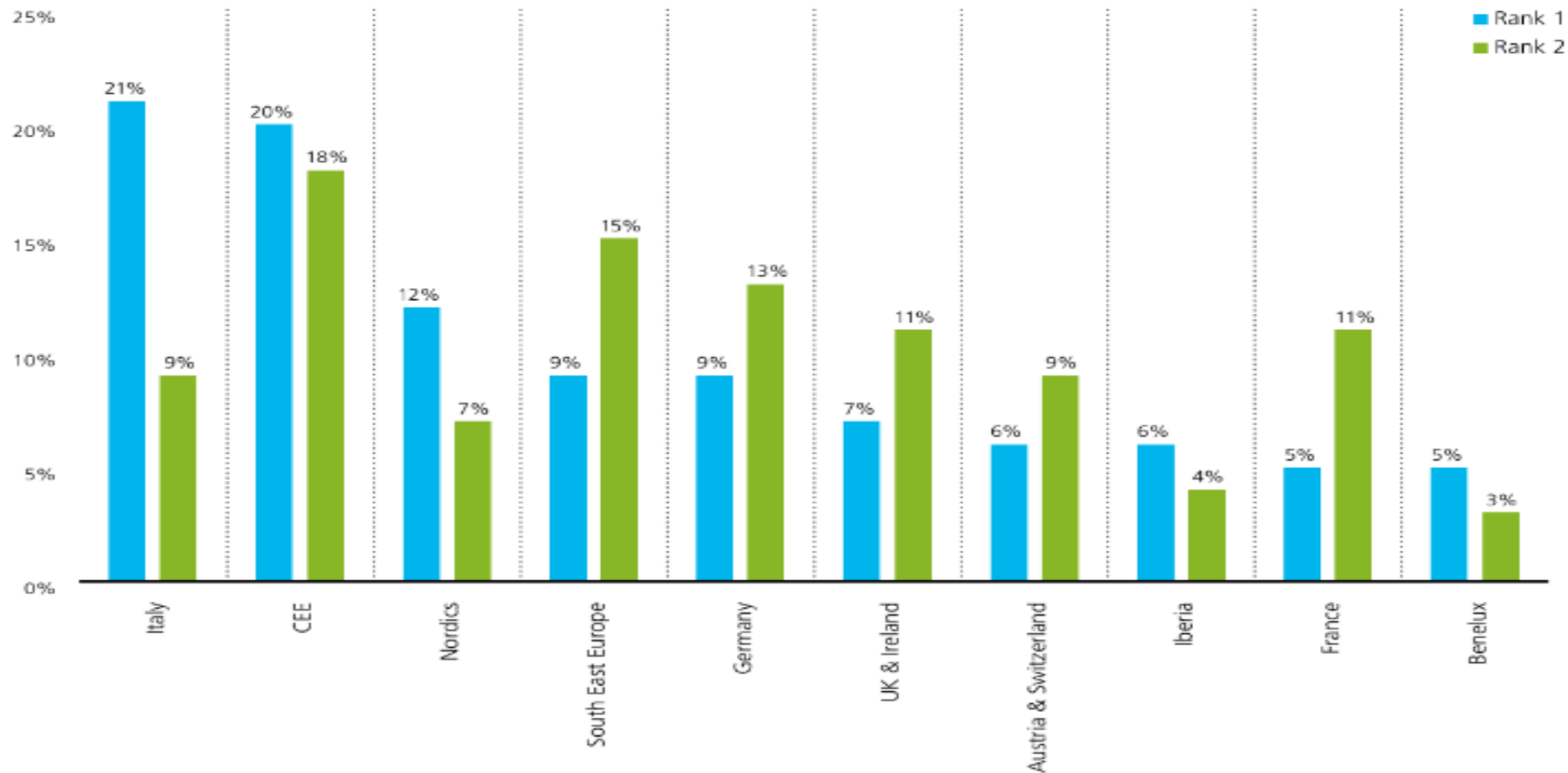
What do you believe will be the principal obstacles to M&A activity in Europe over the next 12 months?
(Please select top two, 1 = biggest obstacle, 2 = second biggest obstacle)

Očekávaný vývoj M&A transakcí na 12 měsíců

Which regions will see lowest growth in the next 12 months? (Please select the two most affected, 1 = lowest growth, 2 = second lowest growth)

Kontakty

SLOVAK VENTURE CAPITAL AND PRIVATE EQUITY ASSOCIATION

Štúrova 4,
811 02 Bratislava
Tel: +421 2 2120 1010
Email: slovca@slovca.sk / board@slovca.sk
Web: www.slovca.sk